

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/57/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114225818
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8114225818.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobkyne Z. W., nar. XX.X.XXXX, bytom N. XX, C., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému Consumer Finance Holding, a.s., so sídlom Hlavné námestie 12, Kežmarok, zastúpeného Beňo & Partners, Advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, Poprad, o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 21.9.2015 č. k. 9C/232/2014-41 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku o pripustení zmeny žaloby.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby v petite č. 1 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 262,74 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol o veci tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 262,74 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v zmluve o poskytnutí rýchlej pôžičky č. zmluvy XXXXXXXX v bode 9 je pre svoju neprijateľnosť neplatná. Žalovanému tiež uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 383,89 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že zmluva o poskytnutí rýchlej pôžičky bola medzi stranami sporu uzatvorená dňa 19.7.2007. Súčasťou zmluvy o pôžičke mali byť podmienky k zmluve o poskytnutí rýchlej pôžičky, ako aj všeobecné obchodné podmienky. Žalovaný poskytol žalobkyni pôžičku 20.000,- Sk, ktorá mala byť splatená 42.mesačnými splátkami vo výške 779,- Sk. Na predmetnú pôžičku žalobkyňa zaplatila sumu 926,62 eur. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení zákona č. 258/2001 Z. z.. Uviedol, že výška úroku nie je uvedená v zmluve ani vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré však vzhľadom na ich vizuálne vyhotovenie treba považovať za nezrozumiteľné. Úrok je síce zrejмый zo splátkového kalendára, pričom však v zmluve absentuje inkorporačná doložka, že tento je jej súčasťou a jeho doručenie žalovanej nebolo ani preukázané. Súd prvej inštancie zastáva názor, že v súlade so smernicou, cena plnenia má byť vyjadrená navyše jednoduchým zrozumiteľným jazykom. Keďže v prejednávanej veci cena plnenia vo forme úrokov nebola vyjadrená žiadnym spôsobom, tak potom z dôvodu kogentného ust. § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z. z., táto cena žalobcovi nepatrí. Žalovanej bola poskytnutá suma 663,88 eur a do rozhodovania súdu prvej inštancie žalobkyňa vrátila čiastku 926,62 eur. Suma 262,74 eur zodpovedá bezdôvodnému obohateniu žalovaného plnením bez právneho dôvodu, ktoré je povinný žalobkyni vrátiť. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal namietanou neprijateľnosťou zmluvnej podmienky, zdôraznil, že je daný naliehavý právny záujem na strane žalobkyne na takéto určenie, poukázal na § 153 ods. 4 O.s.p. a

§ 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že netransparentná doložka o zabezpečovacom inštitúte je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú doložku ide aj vtedy, ak ju dodávateľ uvedie menším písmom ako okolitý text. K tomuto záveru pristúpil súd z dôvodu, že práve takáto doložka môže privodiť závažné následky pre spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa môže domnievať, že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžaduje sa optická pomôcka, práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy. V prejednávanej veci je doložka o zabezpečovacom inštitúte - zrážkach zo mzdy uvedená v časti zmluvy s nič nehovoriacim označením „IX. klient“. Veľkosť písma tejto časti zmluvy je 1 mm a bez čítacích pomôcok je text takmer nečitateľný, pričom jeho prečítanie je únavné a spojené so zvýšeným úsilím. Na základe toho je potrebné urobiť záver, že dohoda o zrážkach zo mzdy pre absolútny nedostatok jej transparentnosti je neprijateľnou, a teda neplatnou zmluvnou podmienkou. O trovách konania strán rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

3. Proti tomuto rozsudku, okrem výroku o pripustení zmeny žaloby, podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Uplatnil si aj náhradu trov odvolacieho konania. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalovaný má za to, že zákonná úprava v čase podpisu zmluvy mu neustanovovala povinnosť uvádzať úrok. Napriek tomu žalovaný poukazuje na to, že v zmysle legálnej definície pojmu RPMN stanovenej zákonom č. 258/2001 Z. z. je zrejmé, že jej súčasťou je úrok, ktorý žalovaný ako veriteľ požadoval ako odplatu za poskytnutý spotrebiteľský úver. Žalovaný ako veriteľ od žalobkyne iné poplatky nežiadal. Teda výška RPMN v zmluve o pôžičke sa rovnala výške úroku. Žalovaný má za to, že od žalobkyne tak nevyžadoval v rozpore s § 4 ods. 5 Zákona o spotrebiteľských úveroch úroky a poplatky, ktoré v zmluve uvedené nie sú. Poukazuje na ustanovenia všeobecných obchodných podmienok, z ktorých vyplýva, že obsahom dohodnutej splátky spotrebiteľského úveru, ktorá je vyjadrená v čl. VI. zmluvy je zahrnutý anuitný úrok a príslušná časť istiny. Klient okrem údajov v samotnom texte zmluvy o pôžičke mal k dispozícii aj splátkový kalendár v zmysle bodu 6.1 VOP. Námitka žalobkyne ohľadom absencie uvedených údajov a ohľadom údajného požadovania úrokov od spotrebiteľa, ktoré neboli uvedené v zmluve o pôžičke, je preto právne bezvýznamná, pretože zmluva o pôžičke tieto údaje obsahuje a žalobkyni nemohlo vzniknúť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. K absencii inkorporačnej doložky žalovaný poukazuje na to, že v čl. X. zmluvy je uvedené, že klient svojim podpisom potvrdzuje, že pred podpisom zmluvy sa oboznámil s podmienkami a všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, a že s nimi súhlasí. Je bežnou súkromnoprávnou praxou, že s neoddeliteľnou časťou zmluvy sú jej prílohy, príp. všeobecné obchodné podmienky. Písomná zmluva môže mať neobmedzený počet častí, s ktorými zmluvné strany môžu prejsť súhlas jedným podpisom. Jedným podpisom je vždy možné vyjadriť súhlas napr. s obsahom úverovej zmluvy a fyzickým prevzatím úveru, súhlas s obsahom kúpnej zmluvy a prevzatím úveru a pod.. Preto žalovaný tvrdí, že aj splátkový kalendár sa na základe uvedeného považuje za neoddeliteľnú súčasť zmluvy o poskytnutí rýchlej pôžičky. Platné právo nezakazuje časti zmluvy dojednávať na viacerých listinách. K dohode o zrážkach zo mzdy poukazuje na to, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na vyhlásení neplatnosti tejto dohody a že žalovaný ako veriteľ tento zabezpečovací inštitút voči žalobkyni ani iným spotrebiteľom nevyužil a vzhľadom na legislatívne zmeny od júna 2014 ani nevyužije. Právne postavenie žalobkyne by bez tohto určenia nebolo ohrozené ani neisté. V zmysle týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len C.s.p.) preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda okrem o výroku o pripustení zmeny žaloby v zmysle zásad vyjadrených v § 380, § 379 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

6. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. V predmetnej veci je nesporné, že strany sporu dňa 19.7.2007 uzatvorili zmluvu o poskytnutí rýchlej pôžičky, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni pôžičku vo výške 20.000,- Sk, ktorá mala byť zaplatená v 42.mesačných splátkach v sumách po 779,- Sk. V časti IX. tejto zmluvy s názvom Klient je uvedený text dohody o zrážkach zo mzdy.

8. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. v znení platnom k 19.7.2007, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

9. Podľa § 4 ods. 5 citovaného zákona, od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

10. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený časový priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa, je nesporné, že žalobkyňa vystupovala v právnom vzťahu ako fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a naopak žalovaný ako právnická osoba, poskytoval spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania tak, ako to určovalo ust. §3 ods. 1, 2 citovaného zákona.

11. V danom prípade zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami sporu neobsahuje údaj o výške úroku. Je potrebné zdôrazniť, že význam ročnej úrokovej sadzby súvisí s jednoduchým orientovaním sa spotrebiteľa pri výbere úverového produktu. Uvedenie nesprávneho údaju ročnej úrokovej sadzby, príp. chýbajúci údaj o ročnej úrokovej sadzby je klamaním spotrebiteľa a nie je dôvod priznávať takejto praktike miernejšie dôsledky ako tie, ktoré predpokladá zákon a v citovanom ust. § 4 ods. 5 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Neuvedenie úrokovej sadzby je vážnym porušením zákona a má vplyv na vznik vážnych pochybností o rozsahu záväzku spotrebiteľa.

12. Vykonané dokazovanie potvrdilo, že zo strany žalovaného bola poskytnutá žalobkyni suma 663,88 eur, žalobkyňa plnila z titulu uzatvorenej zmluvy žalovanému čiastku 926,62 eur, a preto suma 262,74 eur zodpovedá bezdôvodnému obohateniu žalovaného plnením bez právneho dôvodu, ktoré je povinný žalobkyni vrátiť, na čo správnym spôsobom poukázal aj súd prvej inštancie (§ 451 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka).

13. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom k 19.7.2007, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

14. Podľa § 53 ods. 4 citovaného zákona, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

15. Ako je zrejmé z obsahu spomínanej zmluvy, doložka o zabezpečovacom inštitúte - zrážkach zo mzdy je uvedená v časti zmluvy s označením „IX. Klient“. S ohľadom na veľkosť písma tejto časti zmluvy je jej text bez optických pomôcok takmer nečitateľný a ako správne zdôraznil súd prvej inštancie, jeho prečítanie je spojené so zvýšeným úsilím. Doložka o zabezpečovacom inštitúte môže privodiť závažné následky pre spotrebiteľa a predmetná vec je toho príkladom. Spotrebiteľ sa môže domnievať (postačí hrozba takéhoto rizika), že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s úplne miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžadujú sa pomôcky, práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy (porov. rozsudky KS Prešov sp. zn. 6Co/135/2012, 21Co/28/2012).

16. Ide o nevhodné predkladanie zmluvných podmienok a uvedenie menšieho písma aj odvolací súd hodnotí ako zlý úmysel, ktorému nemieni poskytnúť ochranu (k drobnému písmu porovnaj nález Ústavného súdu ČR vo veci I. ÚS 342/09).

17. Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (prov. C- 237/02 Freiburger Kommunalbauten cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle čl. 3 ods. X Smernice 93/13 ako nekalú“).

18. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k určaniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve o poskytnutí rýchlej pôžičky v bode 9, v znení uvedenom vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. Zároveň je potrebné konštatovať, že je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na takomto určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, čo vyplýva priamo zo zákona, a to z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

19. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi a je bez právneho významu, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie alebo či sa spotrebiteľ obráti priamo na súd so zreteľom na zabezpečenie stavu právnej istoty v tom zmysle slova, aby nebol obťažovaný hrozbou aplikácie takej doložky, ktorej neplatnosť nikto neurčil. Súd prvej inštancie právne uzavrel, že dohoda o zrážkach zo mzdy obsiahnutá v čl. IX. zmluvy je pre nedostatok jej transparentnosti neprijateľnou, a teda neplatnou zmluvnou podmienkou. S ohľadom na všetky uvádzané dôvody, keď správny je aj výrok o trovách konania strán, odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil postupom podľa § 387 C.s.p..

20. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.. Žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním trovy nevznikli a žalovaný vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).